

Teče tudy řeka

Napsal uživatel Eva Obůrková - Šklíba
Pátek, 04 Listopad 2011 00:27

„Tohle? Je tam zabalák!“ zavyl Kejda. „Nikdy! Zastav! Vystupuju!“
„Nekecej a pádluj!“ zaječel torpédoborec Magdalena. „Ber to rovně!“
Kejda mrsknul pádlo do lodi a připravil se ke skoku přes palubu.
„Sedni!“ zavrčela Magdalena. „Sedni a drž klapačku! A vopovaž se skočit!“
Kejda se ještě stačil ohlédnout; vzápětí byl uzemněn a nasměrován za pádlem. Titanik se vcelku ladně přehoupl přes hranu jezu, na chvíli zaváhal, jako by si to ještě na poslední chvíli chtěl rozmyslet, a pak se čumákem svezl pod jez. Magdalena hrábla vlevo, přehmátla, hrábla vpravo, pod kýlem se mihl obrovský zpěněný válec. Kejda zavřeštěl a zařal pracky do bortů. Titanik proletěl vodní tříští, nechal se vynést vlnou, mělce se propadl, zhoupl a bravurně přistál kousek pod jezem. Kejda začal v zápětí velice nedůstojně zvracet.
„Tak co?“ povídá žoviálně Magdalena.
Zelený háček se po ní vyčítavě ohlédl. „Tak nic,“ zaskřehotal.
„Tak vylez,“ doporučil mu kormidelník a šel se podívat, jak jde ostatním přenášení.

* * *

Abychom to neprotahovali, měli bychom si hned v úvodu představit aktéry této nevšední kratochvíle; jednak proto, že jsou to hlavní hrdinové, jednak proto, že to stojí za to.

Kejda byl hodný, odvážný a sebevědomý mladý muž, pokud stál oběma nohama na pevné zemi. Když došlo na vodu, měnil se v suchozemskou krysu s žebříčkovou nervovou soustavou, kterou ještě k tomu tahal za sebou v kýblu. Poslední dobou stále častěji uvažoval o tom, proč když dobrotivý trampský pánbůh přiděloval lidem kamarády, obklopil ho smečkou šílenců, pro které bylo léto bez lodi hříchem a Kejda pro ně sloužil jako názorný příklad, jak hluboko může člověk klesnout, když se neskamarádí s živlem. Ale protože, jak už bylo řečeno, to byl jinak hodný a odvážný mladý muž, pochopil, že je zbytečné těm bláznům odporovat a rozhodl se léto prostě nějak přetrpět.

Titanik byla fialová příšera a na první pohled bylo jasné, že během letošní sezóny nebude mít co do vzhledu na řece konkurenci. Na druhý pohled se zdálo, že po pár metrech skončí stejně jako jeho o něco málo větší a starší jmenovec. Titanik vyrobil zjevně ve slabé chvíli Kejdův děd, jinak nadšený ctitel pramic. Loď proto vypadala jako sportovní vor; byla podobně široká, velmi stabilní a nesporně měla svůj osobitý půvab, který však zatím nikdo nedokázal najít. Měla dokonce i jistý šarm, ale ni kdo nevěděl kde.

Řeka byla prostě řeka. Byla tu od nepaměti, valila se klikatými záhyby vpřed, nad ní svítilo slunce, kolem ležely lesy a louky, voněla létem, opalovacími krémy, vodou, repelentem a potem. Momentálně na ní a kolem ní kromě milionů komárů a jiné veselé havěti, která byla jednoznačně v převaze, žilo i pár desítek vodáků. S ohledem na ty komáry byly chvíle, kdy je

řeka tiše obdivovala.

Kejdova kormidelníka si úmyslně nechávám na konec, protože i do děje vstoupil jako poslední. Pravda o Magdaleně byla vcelku prostá. Ostatní posádky kolem našeho hrdiny jely v tradičním složení: na zádi mužný, zarostlý a rozhodný kormidelník, na přídi krásný, nezarostlý a pišticí háček. Kejda se dopustil osudné chyby v neděli 11. června v půl páté odpoledne, kdy se definitivně rozešel s jistou vážnou známostí. Rozcházel se s ní už od ledna, a tak z toho měl prasečí radost. Smích ho přešel téhož dne ve čtvrt na sedm, když mu došlo, že je nejen bez slečny, ale taky bez háčka, a Titanik je tudíž bez pohonu.

K jeho cti - samozřejmě Kejdově, ne Titanikově - je třeba říci, že nezahálel a během následujících týdnů sháněl háčka úplně všude, inzerát v krajském deníku nevyjímaje. Háky lovil i ve vlaku cestou na řeku, na břehu, když čekali na loď, v hospodě, na poště, ve smíšeném zboží i na nádraží. Lovil, ale neuložil. Jednu slečnu dostal sice až k řece, ale když spatřila Titanik, dostala škytavku a s hrůzou utekla. Kejda se nasupil, skočil do lodí, popadl pádlo a opsal několik ladných kružnic. Vytáhli ho z rákosí a ukázali mu, jak se ten nesmysl ovládá. Když ho takhle vytahovali pošetě, už mu to docela šlo a do večera se to skoro naučil.

Následující den večer byli o deset kilometrů a šest milionů komárů dál. Rozbíhala se první vzpoura háků a Kejda se radoval, že se ho to netýká. Začal razit odvážné heslo „Správný háček sám sobě kormidelníkem,“ za což ho ten večer seřvali háci a následující den i kormidelníci, kterým se dámy začaly nemístně plést do řemesla. Nakonec Kejdovi všichni společně doporučili, aby si šel laskavě hledat vlastního háčka a je nechal radši na pokoji. Kejda se odpízlil na cestu do hospody, která se mu stala osudnou. Zdátky zlomyslně šplouchala řeka a Kejda potkal své slunce.

Magdalena měla červené tričko s velkými černými puntíky, takže částečně opravdu připomínala sluníčko sedmítečné. V jedné ruce třímala omlácené pádlo, u opálených nohou jí ležel miniaturní báglik a v peněženke pět kaček šedesát halířů. Kejda ji zaregistroval v okamžiku, kdy podnapilému traktoristovi místního družstva už posedmé vysvětlovala, že když ji doveze do Hradce, dá mu pět korun na dřevo hned a zbytek po příjezdu na místo zatáhnou známí. Traktorista se smál a hledal, kde má ta hezká puntíková slečna žihadlo. Slunce vzdychlo a pustilo se do vysvětlování poosmé. Kejda se rozhodl vzít osud do vlastních rukou. Do tábora se vrátil až po půlnoci; sice s monoklem od žárlivého traktoristy, který už považoval sluníčko sedmítečné za svůj soukromý majetek, ale také s Magdalenou. Nějak se mu podařilo vysvětlit jí, že jet stopem po řece je daleko zábavnější, i když v Hradci nebude za tři hodiny, ale za tři dny, a dokonce za to nebude chtít ani těch pět šedesát. Beruška chvíli uvažovala, pak v zala pingl a šli. Tak se stalo, že náš přítel Kejda ulovil svého háčka a dívka Magdalena našeho přítele Kejdu.

Magdalena byla strašlivý trest za všechny jeho dosavadní hříchy. Fascinovala ji voda a pokud se jejím řečem dala přičítat jakási váha, studovala kdysi kdesi na jakési vysoké škole vodařinu. Rozhovory prošpikovávala odbornými termíny, takže kupříkladu o řece občas hovořila jako o vodoteči. Její osobnost se vyznačovala nejrůznějšími úchytkami, z nichž ta nejmenší jí velela projet celou štreku až do Hradce, aniž by musela vystoupit jedinou nohou na pevnou zem. Stany, oheň a táboření vůbec přijímala jako nutné zlo. Když se přiblížil večer, řeka začínala temnět, vodníci šli spát, v zátočinách se převalovala mlha a komáři divize se chystaly na své večerní nálety, Magdalena začínala bušit pádlem do vody a vykřikovat: „Jsem na vodě proto, abych byla na vodě, a ne proto, abych furt lezla na břeh, ne?“

Není divu, že už po prvním dnu a pár společných kilometrech začal Kejda tiše šedivět. Za pár hodin nato už z Magdaleny šíleli všichni. Kormidelníci proto, že byla mnohem šikovnější,

krásnější a tišší než jejich neurotičtí háci, kteří se občas zakusovali do bortů a měli tendenci opouštět lodě za jízdy. Hácci proto, že se odmítla zúčastnit jejich stávky a že na jejich adresu utrousila jedovatou poznámku, v níž se hovořilo o pocení krve a mrskání bičem. Okamžik pravdy však přišel až na jezu v Blatci.

Dokonce i kilometráže a jiné seriózní publikace se o tomhle jezu vyjadřovaly s úctou a k jeho jménu připojovaly působivé symboly lebek, vykřičníků a hrobů. Kdo byl normální, obešel ho i s lodí širokým obloukem. Voda, která se přes něj valila, mizela v černočerné hloubce a v napěněných válcích se vracela zpět do vývařičů. Ze břehu to vůbec nevypadalo špatně a nebezpečně; ten proud dokonce lákal a sváděl, protože Blatec se musel přenášet snad tři sta metrů dlouhou oklikou s několika schody a je dnou velmi kluzkou náplavkou. Sedm pomníčků na břehu bylo přesvědčivým argumentem pro to, aby to člověk radši nezkoušel. Někdo s trochou fantazie si dovedl představit, jak u žulových soklů dřepí hejno vodníků a výhružně klapou pokličkami.

Lodě postupně přirážely a funicí posádky vláčely své škunery po betonu. Kejda zkušeně zakormidloval do řady. Háček se po něm podíval a zuřivě zakontroval.

„Ty se s tím krámem jako chceš tahat, jo?“

Kejdův obličej byl jeden velký otazník.

„Povídám, jedem, ne?“ Magdalena vypadala velmi, ale skutečně velmi odhodlaně.

Z otazníku se stal vykřičník. Kejda se otočil k černým výstražným prstům na břehu.

„Ještě se tam k nim vejdeš,“ ucedil.

Magdalena ho zpražila pohrdavým pohledem. Titanik byl ve střehu přesně uprostřed proudu.

„Každej rok na Dušičky ti sem přinesu věnec, jo?“

„Na tvém místě bych to nedělala,“ odsekla Magdalena a mohutně zabrala. „Aby tě tu nesežral hastrman.“ Načež zabrala podruhé.

„Zastav!“ zaječel kormidelník a ohnal se pádlem. Háci na břehu se tiše zaradovali, že nenáviděná konkurence bude konečně po zásluze utlučena. Titanik se rázem stal centrem pozornosti. Lstivý háček se zachechtal a srovnal příď pěkně kolmo na černý jazyk. V tu chvíli Kejda poprvé seknul s pádlem.

„Tak zajedeme ke břehu, já vylezu a ty si dělej co chceš.“

Dívka Magdalena se drsně zasmála a Kejdovi naskočila husí kůže. „Jedeme společně, ne?“

„Tak se aspoň vyměníme,“ navrhl nesměle Kejda. Titanik se zakymácel, protože háček se začal nadšeně drát na zád'. „Na břehu, jsem myslel,“ dodal, když Magdalena zaujala vyčkávací posez u zadní vzpěry.

„Jo, zajedeme ke břehu a ty zdrhneš,“ ušklíbl se nový kormidelník. „Sypej na svý místo!“

Nový háček se neochotně odplížil na příď a iniciativně dvakrát plácl pádlem do vody.

Magdalena zabrala a Kejda poprvé uviděl Blatec v celé obludnosti. Včetně toho vodníka s poklicí.

„Tohle? Je tam zabalák!“ zavyl Kejda. „Nikdy! Zastav! Vystupuju!“

„Nekecej a pádluj!“ zaječel torpédoborec Magdalena. „Ber to rovně!“

Kejda mrsknul pádlo do lodi a připravil se ke skoku přes palubu.

Dál už to samozřejmě znáte.

* * *

Na jezu v Blatci nechal Kejda veškeré ideály i kormidelnickou kariéru a kousek za ním poznal, jak vypadá vodákovo peklo. Řeka ho tiše sledovala a trpěla společně s ním. Pod Magdaleniným kormidelnickým bičem a pádlem sice háček Kejda dosáhl netušených výkonů, ale s vodou ho to

přesto nesmířilo. Už rozlišoval povely „zaber“ a „kontra“, dokázal se zavěsit na pádlo, věděl, jak se čerí voda v peřejích a poznal tragédii dlouhých olejů, zdálky rozeznal v proudu černé nebezpečné hřbety šutrů a klád, nevystupoval za jízdy, věděl, že koňadra je ta odporná mokrá šňůra, co mu leží u nohou a špricka je to, co Titanik bohužel nevlastní, nepištěl ve šlajsnách a dokonce i průzkum vrbiček u břehů časem přenechal vodnímu ptactvu. V půlnočních snech si přál sdílet osud všech porcelánů, marcipánů a tak podobně, na které není ječeno kvůli každé ptákovině a pro jistotu jim ani není přiděleno pádlo. Řeka ho v těch snech nesla líbeznými zátočinami ve vysokých listnatých lesích, kde mu z travnatých břehů místo ohavných cedulek kilometráže mávaly polonahé víly, mezi větvemi zlatě prosvítalo slunce a zpovzdálí vkusně zpívali elfové.

Jak se noc lámala k ránu a dalšímu drsnému dni, i Kejdovy sny se začínaly přibližovat realitě, i když realitě důstojné a neponižující. Z Kejdy se stával opálený svalovec, který drží pádlo halabala dvěma prsty, jede si na své kanoi strašlivými peřejemi, tu a tam zdolá nějaký ten vodopád a šlajсны sjíždí poslepu. Do rytmu ho při tom tiše povzbuzovala řeka, zdálky se ozýval jekot Indiánů a rudý bratr Vinnetou mu občas dělal háčka. Pak se Kejda většinou probudil.

Magdalenin výcvik, tvrdý, nelítostný, ale účinný, se u ostatních háků setkal s opovržením, u kormidelníků se mu však dostalo náležité pozornosti a našli se i tací, kteří se pokusili zavést na své lodi podobné pořádky. Se zlou se potázali a jejich rozzuření háci si pak svůj vztek vybíjeli na nevinném Kejdovi. Když hádka jednoho dne nabrala nevídané obrátky a Kejdovi bylo kromě jiných zločinů vyčteno i to, že se dal bez boje sesadit z kormidelnického trůnu a nechává toho otrokáře za sebou, aby s i s ním dělal co chce, Magdalena se nahvídla. Při nejbližší pauze vylezla z lodi, protáhla se a jako by se nechumelilo, vlezla si na Kejdovo místo.

Háček Kejda zkoprněl a i ostatní posádky zpozorněly. Nemá smysl popisovat tu dlouhý dialog, který se vzápětí odehrál, nehledě na to, že šlo převážně o Kejdův monolog a že se odehrával jen mezi ním a Magdalenou. Bědující, nešťastný a oklamáný Kejda sice na přídí trpěl a dával to nepokrytě najevo, jenže i on už propadl oné zhoubné myšlence, že pádem lodi je kormidelník a nechtěl se za žádnou cenu stát na Titaniku kapitánem. Nebyl tu už nikdo, s kým by se ještě mohl vystřídat a on dobře tušil, že získat na této lodi autoritu bude těžké. Magdalena zarytě mlčela; výcvik háčka Kejdy skončil a těžko mu mohla dát víc.

„Za chvíli jsme v Hradci,“ zasyčela nakonec, „já konečně vypadnu a ty stejně pojeděš dál sám, tak nemel a sedej. Kvůli pár metrům přece nebudeme dělat takový šaškárny a běhat tu jak veverky.“ Kejda bezmocně vzdychl a naskočil, Titanik zasténal a Magdalena popadla pádlo. Ostatní posádky zavrtěly hlavou a zvědavě vyrazily za nimi. Řeka si zamnula vlnami a v předtuše nevídané zábavy je nadšeně spláchla o kilometr níž, kde se od břehu k břehu rozkročil první hradecký jez.

* * *

Tři jezy v Hradci by si zasloužily svou samostatnou kapitolu. My jen můžeme konstatovat, že všechny byly za jistých okolností a pro některé typy vodáků - tedy hazardéry - průjezdné, přibližně stejně nebezpečné a nepříjemné na přetahování. Jejich výhoda byla v tom, že se rozložily na poměrně krátkém úseku, takže dostatečně odvážná posádka měla pocit, že jede po schodech. Nevýhoda byla zase ta, že všechny kozy šlajsen a břehy byly plné čumilů.

„Na tyhle jezy,“ řekla Magdalena kousek před tím prvním, „je jeden starej dobrej fígl. Hned támhle,“ ukázala na náplavku, „to vybejčit nahoru, sehnat kolejda nebo starej kočárek a celý to objet po cestě až pod ten třetí jez. Potíž je, že tenhle krám žádný kolejda neuvezou.“

„Já tě nepoznávám,“ řekl Kejda. „Ty a nosit? Ty bys nepřenášela ani Niagarský vodopády.“

Magdalena se otočila. „To já kvůli tobě,“ špitla. „Nemám jít dozadu?“
„Nenamáhej se,“ doporučil jí drsně kormidelník. „A drž se pádla, pojedeme z kopce.“
Kejda o tom později mnohokrát přemýšlel a uvažoval, co ho do hradeckých šlajsen tak hnalo. Nakonec našel důvod, který se všude setkával se zaslouženou pozorností. Byl totiž tak stupidní, že ho mohl vymyslet skutečně jen on ve stavu nejvyšší tísně. „Magdalena mě naučila jednu jedinou důležitou věc,“ vykládal Kejda a hrál haura, „a sice sjíždět všechno a za každou cenu. Bagáž ať si třeba uplave, my ať se klidně zabijem, ale hlavně že jsme to chtěli sjet!“
„Hele, počkej, neblbni,“ zvýšil hlas háček. „Fakt, Kejdo, počkej, tohle...“
„Nekecej a pádluj!“ zavrčel kormidelník. „A zaber!“
„Jak myslíš,“ zasyčela Magdalena. „Jen tak mezi náma, všichni ostatní to tahaj’ a nikdo není tak blbej, aby se po tobě opičil, ty troubo! A když už se chceš zabít, tak aspoň zastav a já vylezu!“
„To by se ti líbilo, co? Sedni!“ zařval Kejda a srovnal kurs.
„První jed’ vpravo, druhéj uprostřed a třetí zase vpravo. Mezi druhým a třetím vlevo šutry,“ řekl klidně háček a pevně chňapl pádlo. Sto metrů před přídí už spokojeně řval první jez.
„Hlavně neječ a nevystupuj mi za jízdy,“ ucedil kormidelník a háček se zatetelil štěstím. Titanik se zatetelil hrůzou a odhodlaně vyrazil smrti vstříc.
Následující minuty prožili v otevřených chřtánech pekla, kdy se pod kýlem míhaly ocelové retardéry, kolem letěly kamenné stěny, vedlejší proudy snášely jejich loď k rozbitým břehům a oni se mohutnými záběry traverzem vraceli zpátky do hlavního proudu, mizeli v ledové tříšti a zase vyjížděli na zpěněných vlnách, ze šlajsen jim mávali rozjásaní čumilové a ze břehu je zděšeně pozoroval zbytek party. Byly chvíle, kdy Kejda doufal, že to zvládnou a že se neudělají; v několika světlých okamžicích to mu věřila i Magdalena. Bylo by to blbý, uvažoval chladnokrevně Kejda mezi jednotlivými záběry pádlem, kdyby měl první furiantskéj výstup v mým životě skončit někde na hřbitově. A kdybych navíc zabil i tuhle strašidelnou holku...
Během minulých třech dnů netoužil po ničem jiném. Chtěl ji stokrát umlátit pádlem, přivázat k šutru a hodit někam do tůně, pověsit na nejbližší větev a upálit na táboráku, ale teď ho napadlo, že by jí možná přece jenom byla škoda...
* * *

Někdo by snad čekal, že tahle historka bude pokračovat jedním hlubokomyslným rozhovorem, oddacím listem a pochodem z Lohengrina. Bylo by to jednoduché; a svatební cesta na nějaké rozvodněné říčce v horách by byla také dostatečně efektní. Jenže následující rozhovor byl všelijaký, jen ne hlubokomyslný, a posádka Titaniku ho nevedla mezi sebou, ale s opáleným pánem v oranžové větrovce se lvíčkem na prsou, který na ně čekal pod třetím jezem.
„Že ty, to ještě celkem chápu,“ řekl unavené Magdaleně, „ale co tenhle zoufalec? Jak dlouho jsi ho k tý jízdě musela přemlouvát?“
Kejda po něm šlehnul pátravým pohledem a vylíval si vodu z kecek.
„To on sám,“ řekl háček.
„Vy jste do ní zamilovanej?“ zeptal se pán trochu nelogicky.
„Já jí nenávidím,“ řekl vztekle Kejda, který už byl zase ve své kůži. „A vůbec, co je vám do toho?“
„Nic,“ řekl pán. „Já jsem jenom její trenér.“
„Tak jí příště dejte nějaký prachy, ať si jezdí autobusem,“ poradil mu Kejda. „Moment,“ zarazil se. „Trenér čeho?“
„Kanoistiky,“ řekla Magdalena.
Kejda zalapal po dechu. „Tohle se učí jezdit na kanoi, jo?“ vycenil zuby.

Teče tudy řeka

Napsal uživatel Eva Obůrková - Šklíba
Pátek, 04 Listopad 2011 00:27

„Tohle,“ řekl pán trochu namíchnutě, „má doma docela solidní sbírku medailí z různých soutěží. Sem přijela na soustředění. A vám bych, mladý muži, doporučoval, abyste jí neříkal ‚tohle‘, protože kromě toho, že jsem její trenér, tak jsem taky její otec.“

Kejda se zasmál. „Jestli vy jste její otec a ona reprezentuje tuhle zatracenou republiku v čemkoliv jiným než skákání do řeči a vrhání stínu, tak na místě sežeru své boty.“

Magdalena hrábla do pinglu a podala mu kudlu. „Na podrážky,“ řekla roztomile.

„A zatímco budete svačit, mladý muži,“ řekl pán ještě roztomileji, „tak uvažujte o tom, co vám teď řeknu. Po tom, co jsem vás viděl, vám nabízím místo v reprezentačním týmu. Jo,“ podíval se zírajícímu Kejdovi do vytřeštěných očí, „v národním družstvu týhle zatracený republiky.“

* * *

Ten prachobyčejný výstřižek z novin můžete dodnes najít v mnoha cancácích, vandrovních knížkách, osadních kronikách a zápiscích vodáckých oddílů. Stručná zpráva neobsahuje nic víc a nic míň, než že dvojice ve složení kormidelník Kejda & háček Magdalena obsadila 1. místo v debl kanoích na následujících letních olympijských hrách.

Jinak ale všechno zůstalo při starém. Jeden kormidelník zkrátka našel svého háčka a háček svého kormidelníka. _____

Eva Obůrková - Šklíba Povídka byla otištěna v právě vydané knize ***Drž hubu a pádluj***